

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 9. juli 2015.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 9. jula 2015.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO DESETOM ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA PONOVRNO OTVARANJE
DOKAZNOG POSTUPKA ODBRANE**

Tužilaštvo:

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi:

g. Radovan Karadžić

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Desetom zahtjevu za ponovno otvaranje dokaznog postupka odbrane: Izjava Drage Nikolića", koji je 19. juna 2015. na javnoj osnovi, s povjerljivim dodatkom, podnio optuženi (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Kontekst i argumentacija

1. Optuženi u Zahtjevu traži odobrenje za ponovno otvaranje dokaznog postupka odbrane radi uvrštavanja odgovora Drage Nikolića na niz pitanja postavljenih u pisanoj formi (dalje u tekstu: Izjava) na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik).¹

2. Kako tvrdi optuženi, Izjava pokazuje da je svjedočenje Momira Nikolića, kojeg je kao svjedoka pozvalo Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilaštvo), o tome da je putovao u Zvornik i sastao se s Dragom Nikolićem naveče 13. jula 1995. lažno.² Optuženi tvrdi da svjedočenje Drage Nikolića ima veliku dokaznu vrijednost u vezi s vjerodostojnošću Momira Nikolića i pokazuje da on nije bio obaviješten o pogubljenju zatočenika.³ Optuženi tvrdi da bi svjedočenje Drage Nikolića potkrijepilo njegovu tezu da "nije postojala namjera da se unište bosanski Muslimani u istočnoj Bosni" i da pogubljenje zatočenika iz Srebrenice nije bilo planirano prije večeri 13. jula 1995.⁴

3. Optuženi tvrdi da svjedočenje Drage Nikolića nije bilo dostupno tokom dokaznog postupka njegove odbrane budući da je on odbio da dobrovoljno svjedoči dok je u toku bio postupak po njegovoj žalbi na osuđujuću presudu.⁵ Žalbena vijeće je 30. januara 2015. potvrdilo osuđujuću presudu Dragi Nikoliću, poslije čega je on pristao da odgovori na niz pisanih pitanja koja bi optuženi mogao upotrijebiti u svom dokaznom postupku.⁶ Te odgovore je ovjerio službenik Sekretarijata Međunarodnog suda.⁷ Optuženi tvrdi da nije bilo

¹ Zahtjev, par. 1, 16.

² Zahtjev, par. 2.

³ Zahtjev, par. 12.

⁴ Zahtjev, par. 2.

⁵ Zahtjev, par. 3, 8-9, 11.

⁶ Zahtjev, par. 4-5, gdje se upućuje na predmet br. IT-05-88-A, *Tužilac protiv Popovića i drugih*, Presuda (30. januar 2015.).

⁷ Zahtjev, par. 5.

moguće primorati Dragu Nikolića da svjedoči zbog toga što se nisu mogli ispuniti uslovi za izdavanje naloga *subpoena* pošto su slični dokazi bili dostupni od drugih svjedoka.⁸ Optuženi tvrdi da je Izjava prihvatljiva na osnovu pravila *92bis* jer se ne odnosi na njegova djela, ponašanje ili stanje svijesti i da je, pored toga, kumulativna u odnosu na druge dokaze koji se odnose na vjerodostojnost Momira Nikolića.⁹ Iako potvrđuje da je Izjava kumulativna u odnosu na druge dokaze, optuženi tvrdi da je važna za ocjenu vjerodostojnosti Momira Nikolića budući da on ne zna "gdje je prelomna tačka" na kojoj se Vijeće ne bi oslonilo na njegovo svjedočenje.¹⁰

4. Optuženi zaključuje da potreba da se obezbijedi pravično suđenje ne nadmašuje dokaznu vrijednost Izjave budući da se ponovnim otvaranjem dokaznog postupka uopšte ne bi utrošilo sudsko vrijeme ako bi Izjava bila prihvaćena na osnovu pravila *92bis*.¹¹ On takođe tvrdi da se time ne bi odgodila vijećanja s obzirom na "ciljani" obim Izjave.¹²

5. Tužilaštvo je 2. jula 2015. dostavilo "Odgovor tužilaštva na deseti zahtjev za ponovno otvaranje dokaznog postupka odbrane: Iskaz Drage Nikolića" (dalje u tekstu: Odgovor), kojim se usprotivilo Zahtjevu.¹³ Glavni argument tužilaštva je da optuženi nije pokazao da je primijenio svu dužnu revnost kako bi svjedočenje Drage Nikolića pribavio prije zatvaranja svog dokaznog postupka, niti da Izjava predstavlja "novi" dokaz koji se do sada nije mogao pribaviti.¹⁴

6. Tužilaštvo napominje da optuženi nije ponudio nikakvu prepisku niti činjeničnu potkrepu za tvrdnju da Nikolić nije bio voljan da svjedoči dok je postupak u njegovom predmetu bio u toku.¹⁵ Tužilaštvo takođe navodi da optuženi nije primijenio svu dužnu revnost budući da nije pokušao da zatraži izdavanje naloga *subpoena* za Dragu Nikolića radi svjedočenja.¹⁶ Tužilaštvo dalje napominje da procjena samog optuženog da kriterijumi za izdavanje naloga *subpoena* ne bi bili ispunjeni "nije odgovarajuća zamjena za postupanje

⁸ Zahtjev, par. 10.

⁹ Zahtjev, par. 13.

¹⁰ Zahtjev, par. 14.

¹¹ Zahtjev, par. 15.

¹² Zahtjev, par. 15.

¹³ Odgovor, par. 1, 14.

¹⁴ Odgovor, par. 1-6.

¹⁵ Odgovor, par. 4.

¹⁶ Odgovor, par. 5.

optuženog u skladu s procedurama koje su mu na raspolaganju".¹⁷ Tužilaštvo takođe tvrdi da argument optuženog da su dokazi Drage Nikolića bili dostupni posredstvom drugih svjedoka i da su predočeni u ovom predmetu dovodi u pitanje njegovu tvrdnju da Izjava predstavlja "novi" dokaz.¹⁸

7. Tužilaštvo zaključuje da Zahtjev treba odbiti, ali da, ako ga Vijeće ipak odobri, molbu za prihvatanje Izjave na osnovu pravila 92bis treba odbiti, a svjedočenje Drage Nikolića izvesti *viva voce*.¹⁹ Tužilaštvo tvrdi da svjedočenje Drage Nikolića ne ispunjava uslove iz pravila 92bis budući da se odnosi na aktuelna i značajna pitanja koja su sporna u ovom predmetu i koja se odnose na vjerodostojnost važnog svjedoka tužilaštva. Pored toga, tužilaštvo tvrdi da je pouzdanost Izjave upitna i da je ne bi trebalo prihvatiti bez unakrsnog ispitivanja njenog autora.²⁰ Tužilaštvo tvrdi da nepouzdanost Izjave znači da ona ima minimalnu dokaznu vrijednost, te stoga ne opravdava ponovno otvaranje dokaznog postupka u ovoj veoma kasnoj fazi suđenja.²¹ Tužilaštvo takođe ukazuje na kašnjenje do kog bi ponovno otvaranje postupka vjerovatno dovelo budući da Izjava nije prikladna za prihvatanje na osnovu pravila 92bis.²²

II. Mjerodavno pravo

8. Pravilnik se ne bavi izričito pitanjem da li strana u postupku može ponovo da otvori svoj glavni dokazni postupak radi predočavanja dodatnih dokaza. Shodno praksi Međunarodnog suda, strana u postupku može zatražiti odobrenje da ponovo otvori svoj dokazni postupak radi izvođenja "novih" dokaza, odnosno dokaza koji prije zaključenja glavnog dokaznog postupka strane koja podnosi zahtjev nisu bili u njenom posjedu i do kojih, uprkos postupanju sa svom razumnom revnošću, ranije nije mogla da dođe.²³

¹⁷ Odgovor, par. 5. Tužilaštvo napominje da se optuženi prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje naloga *subpoena* mogao osloniti na isti argument koji je iznio u Zahtjevu da je to svjedočenje, iako kumulativno, važno za ocjenu vjerodostojnosti Momira Nikolića.

¹⁸ Odgovor, par. 5.

¹⁹ Odgovor, par. 2. 14.

²⁰ Odgovor, par. 2, 7-9. U tom pogledu, tužilaštvo tvrdi (i) da se Izjava sastoji od "kratkih, neobrazloženih i neistraženih odgovora"; (ii) da Izjavi protivrječe dokazi koji su ponuđeni u ovom predmetu i da služi samom Dragi Nikoliću da negira događaje za koje je već osuđen; i (iii) da Drago Nikolić nije ranije svjedočio pod zakletvom u vezi s pitanjima u Izjavi.

²¹ Odgovor, par. 2, 11-13.

²² Odgovor, par. 13.

²³ *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za ponovni dokazni postupak, 9. maj 2008. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s ponovnim otvaranjem postupka u predmetu *Popović*), par. 23; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Daljnja odluka po zahtjevu tužilaštva za

9. Glavni moment koji treba uzeti u obzir pri rješavanju po zahtjevu za ponovno otvaranje dokaznog postupka radi uvrštenja novih dokaza jeste pitanje da li su ti dokazi, uz razumnu revnost, mogli biti identifikovani i predloženi u sklopu glavnog dokaznog postupka strane koja je podnijela zahtjev.²⁴ Osim toga, strana koja podnosi zahtjev "u potpunosti snosi" teret dokazivanja da do tih dokaza nije mogla ranije da dođe postupajući s razumnom revnošću.²⁵

10. Nadalje, ako se pokaže da dokazi ni uz dužnu revnost nisu mogli biti pronađeni prije kraja dokaznog postupka, Vijeće treba da se posluži svojim diskrecionim pravom da odluči hoće li prihvatiti dokaze, razmotrivši njihovu dokaznu vrijednost i koliko je prihvatanje dokaza u tako kasnoj fazi postupka pravično.²⁶ Može se smatrati da ovi potonji faktori potpadaju pod opšte diskreciono pravo vijeća, sadržano u pravilu 89(D) Pravilnika, da isključi dokaze ako potreba da se osigura pravično suđenje uveliko nadmašuje njihovu dokaznu vrijednost.²⁷

11. Sljedeći faktori su relevantni za primjenu diskrecionog ovlaštenja Vijeća: (i) poodmakla faza suđenja; (ii) moguće odugovlačenje zbog ponovnog otvaranja dokaznog postupka, te primjerenost mogućeg odgađanja u ukupnom kontekstu suđenja kašnjenje koje će vjerovatno prouzrokovati predloženo ponovno otvaranje postupka i prikladnost odgađanja u sveukupnom kontekstu suđenja; i (iii) dokazna vrijednost dokaza koji se žele izvesti.²⁸

izvođenje dokaza u postupku pobijanja i za ponovno otvaranje dokaznog postupka tužilaštva, povjerljivo, 27. mart 2009. (dalje u tekstu: Daljnja odluka u predmetu *Popović*), par. 98; *Tužilac protiv Popovića i drugih*, predmet br. IT-05-88-T, Odluka po drugom zahtjevu tužilaštva za ponovno otvaranje svog dokaznog postupka i/ili prihvatanje dokaza u postupku pobijanja, povjerljivo, 8. maj 2009. (dalje u tekstu: Druga odluka u vezi s ponovnim otvaranjem postupka u predmetu *Popović*), par. 67; *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-A, Presuda, 20. februar 2001. (dalje u tekstu: Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*), par. 283; *Tužilac protiv Delalića i drugih*, predmet br. IT-96-21-T, Odluka po alternativnom zahtjevu tužioca za ponovno otvaranje predmeta optužbe, 19. avgust 1998. (dalje u tekstu: Odluka Pretresnog vijeća u predmetu *Čelebići*), par. 26; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet IT-02-54-T, Odluka po zahtjevu za ograničeno dodatno izvođenje dokaza tužilaštva u vezi s bosanskom i kosovskom komponentom predmeta, s poverljivim dodatkom, 13. decembar 2005., par. 8-14.

²⁴ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 24; Odluka u vezi s ponovnim otvaranjem postupka u predmetu *Popović*, par. 24; Daljnja odluka u predmetu *Popović*, par. 99.

²⁵ Odluka u vezi s ponovnim otvaranjem postupka u predmetu *Popović*, par. 24; Daljnja odluka u predmetu *Popović*, par. 99; Druga odluka u vezi s ponovnim otvaranjem postupka u predmetu *Popović*, par. 68; Odluka Pretresnog vijeća u predmetu *Čelebići*, par. 26; *Tužilac protiv Blagojevića i Jokića*, predmet br. IT-20-60-T, Odluka po zahtjevu tužilaštva za prihvatanje dokaza u postupku pobijanja sa zahtjevom za prihvatanje dokaza na osnovu pravila 92bis u postupku pobijanja i za ponovno otvaranje svog dokaznog postupka u ograničene svrhe, 13. septembar 2004. (dalje u tekstu: Odluka Pretresnog vijeća u predmetu *Blagojević*), par. 9.

²⁶ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 283.

²⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 283.

²⁸ Odluka u vezi s ponovnim otvaranjem postupka u predmetu *Popović*, par. 25; Daljnja odluka u predmetu *Popović*, par. 100; Druga odluka u vezi s ponovnim otvaranjem postupka u predmetu *Popović*, par. 68; Drugostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 280 (gdje se upućuje na Odluku Pretresnog vijeća u predmetu

III. Diskusija

12. Optuženi tvrdi da je Drago Nikolić odbio svjedočiti dobrovoljno dok je postupak po žalbi na njegovu osuđujuću presudu bio u toku, ali da je, nakon što je Žalbeno vijeće 30. januara 2015. potvrdilo njegovu osuđujuću presudu, pristao da odgovori na niz pitanja za dokazni postupak optuženog. Imajući u vidu taj scenario, Vijeće ne smatra da Izjava predstavlja "novi" dokaz za potrebe ponovnog otvaranja dokaznog postupka odbrane. Vijeće je mišljenja da se tvrdnja optuženog da nije bilo moguće primorati Dragu Nikolića da svjedoči zbog toga što nisu mogli biti ispunjeni uslovi za izdavanje naloga *subpoena* zasniva samo na spekulacijama. Stoga se Vijeće nije uvjerilo da je optuženi primijenio svu razumnu revnost kako bi svjedočenje Drage Nikolića pribavio prije završetka izvođenja svojih dokaza.

13. Vijeće stoga odbija Zahtjev. Shodno tome, Vijeće ne mora razmatrati da li bi primijenilo diskreciono ovlaštenje za ponovno otvaranje dokaznog postupka radi prihvatanja Izjave na osnovu pravila *92bis* u ovoj vrlo odmakloj fazi suđenja.

IV. Dispozitiv

14. Iz gorenavedenih razloga, Vijeće, na osnovu pravila 54 i 89(D) Pravilnika, ovim **ODBIJA** Zahtjev.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan engleski tekst.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 9. jula 2015.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]

Čelebići, par. 27), 290. U vezi s odvagivanjem, praksa Međunarodnog suda pokazuje da samo "u izuzetnim slučajevima, kad je to neophodno radi provođenja pravde", Vijeće treba da primijeni svoje diskreciono ovlaštenje da ponovo otvori postupak. Prvostepena presuda u predmetu *Čelebići*, par. 27 (citira se s odobravanjem u Drugostepenoj presudi u predmetu *Čelebići*, par. 288).